

Echt Antwaerps

FORUM – פּוֹרָוּם

van de joden van Antwerpen

“twee joden, drie meningen”

Nr. 19
25 september 2003

Plein in Rome, tussen het Capitool en de Palatijnheuvel, waar burgers samenkwamen om publieke zaken te bespreken en recht te doen.

בס"ד

E-post-weekblad van de v.z.w. GOEDKOSJER

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers – Union des Editeurs de la Presse Périodique (U.P.P.)

Henri Rosenberg
Hoofdredacteur

מִיִּין דַּעַת יַחִיד

*Mijn Daas Yochid*¹

De verplichte inburgering van Chareidim in Israël

¹ = Eenmansopinie.

De verplichte inburgering van *Chareidim* in Israël

Ingevolge de uitspraak van het Hooggerechtshof in Israël בג"ץ (De Rechters Aharon Barak, Mishaël Cheshin en Yitzchak Zamir), dat in gevolge een petitie van MK Joseph Paritzky (Shinui), op 23 januari 2000 aan de Minister van Onderwijs gebod binnen de 30 dagen een **minimum leercurriculum** (burgerlijke opvoeding, wiskunde, vreemde talen, geschiedenis en lichamelijke opvoeding) op te stellen waaraan ALLE schoolinstellingen moeten beantwoorden, zullen wellicht binnen afzienbare tijd minimumcriteria worden opgelegd van de **profane leerstof** waaraan ook *Chareidi*-schoolinstellingen zullen moeten beantwoorden. Een soort **verplichte inburgering** als het ware².

Van bij de oprichting van de Staat Israël was afgesproken om de staatssubsidiëring te doen afhangen van een minimum onderrichtprogramma. Nochtans hebben de religieuze politieke partijen, die jarenlang op de wip van het democratisch bestel een exorbitante invloed hebben uitgeoefend, kunnen vermijden dat een dergelijk verplicht leerprogramma werd opgelegd.

De ישיבות קטנות תלמודי תורה (*chareidi*-schoolinstellingen) ontsnapten dus aan elke controle door het Ministerie van Onderwijs en konden dus hun leerprogramma naar believen invullen. Zij opteerden voor een uitsluitend religieus onderricht, zonder welkdanig profane studies. Dus geen vreemde talen, geen wiskunde, fysica, aardrijkskunde, geschiedenis. Ook geen taalcursussen Hebreeuws, dus geen woordenschat, taalkunde, etc.

² Zie voor achtergrondgegevens: Varda Shiffer, *The Haredi Educational System in Israel: Allocation, Regulation, and Control*, The Floersheimer Institute for Policy Studies, Jerusalem, August 1999, 41 pp.

Discriminatie van het *Chareidi* scholensysteem

Chareidim klagen sedert jaar en dag de discriminatie aan waarvan hun scholennet het slachtoffer zou zijn. En zij hebben ook gelijk: **het orthodoxe scholensysteem wordt op drie vlakken gediscrimineerd** tegenover de niet-orthodoxe onderwijsinstellingen: **[1]** geen inspecteur van het Ministerie van Onderwijs, maar door de *Chareidim* zelf aangestelde inspecteurs voor hun scholen, **[2]** geen opgelegde leerstof, maar algehele vrijheid van leerprogramma en **[3]** geen criteria voor de subsidies.

Nochtans voorziet de Israëlische wet in een onafhankelijke dubbele controle: (1) op de **subsidiëring** en (2) op de **leerstof**.

De controle (door de Knesset) op de subsidiëring wordt opzettelijk onmogelijk gemaakt. Zo bijvoorbeeld werden 130 pagina's weggelaten in de overgang van de Begrotingswet 1996 naar deze van 1997 en deze pagina's hadden precies betrekking op de subsidiecriteria voor het *Chareidi*-schoolnet (of de "niet-officiële erkende opvoeding", zoals dat heet). Een ander techniek waarbij men de doorlichting ondoorzichtig maakt is de overdracht van additionele fondsen midden in het begrotingsjaar.

In 1994 werd in de schoot van het **Ministerie van Onderwijs** het Departement van de *Chareidi*-Cultuur opgericht, dat in hetzelfde jaar een budget van NIS 21,5 miljoen kreeg. In december 1994, dus één maand voor het einde van het begrotingsjaar, keurde het Comité voor Financiën van de Knesset (ועדה הכספית), traditioneel steeds o.l.v. een *Chareidi*-politicus, een additionele subsidie van liefst NIS 10,1 miljoen (een verhoging met 47%!)). Volgens het Rapport van het Israëlische Rekenhof (*State Comptroller* –

מבקר המדינה)³, “No explanations were presented for this large supplement to the budget”. De totaliteit van deze NIS 31,6 miljoen ging naar 21 schoolinstellingen. Het Rekenhof releveert dat 4 van de 21 instellingen bovendien subsidies ontvingen van het Ministerie van Onderwijs via andere kanalen en 20 van de 21 instellingen ontvingen additioneel subsidies via het Ministerie voor Religieuze Zaken voor “Thora en Chareidi culturele activiteiten”. Er werd ook ontdekt dat drie instellingen voor diezelfde activiteiten nogmaals subsidies genoten van de twee ministeries. Zeven instellingen kregen dan nog andere subsidies van het Ministerie voor Religieuze Zaken en 2 instellingen van het ... Ministerie voor Tewerkstelling en Sociale Zaken. Veertien instellingen kregen daar bovenop nog subsidies via de lokale stedelijke overheden. Dit alles bracht het totaal van subsidiëring voor het Chareidi-net op NIS 59.512.650,00 voor de 21 instellingen.

Ook het **Ministerie voor Religieuze Zaken** houdt het ondoorzichtig. Zo werd in de begroting van dit Ministerie (1998) de uitleg voor een budget van NIS 959.578.000,00 voor schoolinstellingen (62% van gans het budget van het Ministerie!), in één lijn gerechtvaardigd, wat elke controle onmogelijk maakt. Het Rekenhof heeft hierop harde kritiek: “Until mid-1993 there was no control whatsoever over the accounting system of the institutions and over the payment to them”⁴ en dat honderden studenten die op erewoord verklaarden dat “Thora hun broodwinning is”, desalniettemin (in het zwart) werkten⁵.

³ State Comptroller, Annual Report for 1995, pp. 396-414.

⁴ State Comptroller, Annual Report for 1993, p. 360.

⁵ Ibid.

Het Rekenhof had nog verdere kritiek op het Ministerie voor Religieuze Zaken, omdat het de criteria voor de subsidiëring niet volgde⁶.

Het Ministerie van Onderwijs suggereert echter in zijn Begrotingsvoorstel (1997) dat het tot zijn taak behoort de supervisie uit te oefenen op “*the institutions of Independent education [lees: het Chareidi-scholennet] from a pedagogic and administrative standpoint, including their carrying out the **basic program**, the planning and implementation of the budget, [and] the proper operation of the schools of Independent education at all of the levels, including Talmudei Torahs, which are exempt institutions*”. Het Begrotingsvoorstel specificeert dit “**basic program**” verder als volgt: “*study of general and scientific subjects, preparation of students for involvement and active participation in the entirety of life of the nation on the basis of the Torah, and loyalty to the people of Israel and the State of Israel*”.

Dit bleef tot op heden **dode letter**.

I.t.t. het algemeen scholennet (dat alle niet-Chareidi instellingen groepeerde), gebeurt de controle op de leerstof binnen het Chareidi-net, niet door inspecteurs van het Ministerie, maar door ... inspecteurs aangesteld door de Chareidi-gemeenschap. Deze rapporteren dat in hun scholennet vijf onderwerpen worden onderwezen: Bijbel, Talmud, Hebreeuwse taal, Hebreeuwse grammatica en joodse geschiedenis.

In Israël lopen nu reeds **aansprakelijkheidsprocessen** tegen de Staat, aangespannen door ex-Chareidim, die de Staat verwijten dat ten gevolge van de gebrekkige toezicht op het Chareidi-

⁶ State Comptroller, Annual Report for 1996, p. 310.

onderwijs, hun slaagkansen op de arbeidsmarkt uiterst gereduceerd zijn. Het is niet denkbeeldig dat, al dan niet uit winstbejag, ware *Chareidim* dergelijke rechtsgedingen aanspannen tegen de zionistische Staat, die in die kringen *sowieso* al niet te hoog aangeschreven is.

Dit alles voert tot de conclusie dat het **Chareidi-scholennet gediscrimineerd wordt**, doordat er i.t.t. alle andere onderwijsnetten, (1) niet de minste effectieve controle bestaat op het leerprogramma en (2) de subsidiëring volstrekt onoverzichtelijk is.

De Rechten van het Kind

Bovendien is Israël toegetreden tot Het VN-Verdrag in zake Rechten van het Kind van 20 november 1989, waarvan artikel 29 bepaalt:

“De Staten die partij zijn, komen overeen dat het onderwijs aan het kind dient te zijn gericht op:

de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind;

het **bijbrengen van eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden**, en voor de in het Handvest van de Verenigde Naties vastgelegde beginselen;

het bijbrengen van eerbied voor de ouders van het kind, voor zijn of haar eigen culturele identiteit, taal en waarden, voor de nationale waarden van het land waar het kind woont, het land waar het is geboren, en voor **andere beschavingen dan de zijne of hare**;

de voorbereiding van het kind op een verantwoord leven in een vrije samenleving, in de geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, **gelijkheid van geslachten**, en vriendschap tussen alle volken, etnische, nationale en godsdienstige groepen en personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking;

het bijbrengen van eerbied voor de natuurlijke omgeving”.

De Staat Israël schiet volledig tekort aan deze bepalingen en op de duur zal de Staat zich hiermee moeten verzoenen, wat betekent dat het **minimum leerprogramma** ook daadwerkelijk zal moeten opgelegd worden aan de *Chareidi*-instellingen, krachtens de verdragsrechterlijke verplichtingen van Israël, dus los van de al dan niet subsidiëring.

Volgens het VN-Verdrag moet men dus voortaan (1) **lichamelijke opvoeding** verstrekken (dit is meer dan wat voetballen...), (2) de eerbied voor de **Rechten van de Mens** en de **gelijkheid der geslachten aanleren**, (3) **andere culturen** bijbrengen, (4) kortom het kind de nodige opvoeding verstrekken om **zonder drempelhinder in de vrije samenleving te kunnen stappen**.

Dit zal ongetwijfeld een probleem vormen voor de *Chareidi*-gemeenschap, die het als een גזירת מלכות (= decreet van staatswege) zal ervaren. Er zal echter geen uitweg zijn dan zich hierbij neer te leggen of ... naar een land verhuizen dat het Verdrag niet getekend heeft. De vrijwaring van de Rechten van het Kind, zoals door het VN-Verdrag vastgelegd, hangt niet eens meer af van de Staat Israël, dat krachtens zijn internationale verplichtingen dit verdrag moet eerbiedigen en het Hoog Gerechtshof zal in de nabije toekomst ongetwijfeld de Staat aan zijn dwingende internationale verbintenissen herinneren.

Dit zal meebrengen dat er misschien een verplichte kentering op komst is en dat binnen afzienbare tijd תלמידי חכמים (= Thorageleerden) weer vreemde talen en wetenschappen zullen beheersen of תורה עם דרך ארץ.

In een andere bijdrage⁷ hebben wij i.v.m. – להבדיל *mutatis mutandis*- het **fundamentalistisch moslimterrorisme** bepleit dat de oplossing van dit door de westelijke samenleving nog te onderschat levensprobleem, slechts zal kunnen opgelost worden door een **verplichte inburgering**. Er werd bepleit dat in Europa gans de jeugd (daarin uiteraard begrepen de moslimjeugd) via een **educatieve War on Terror** verplicht zou worden, naast hun islamgeloof, ook onze democratische waarden (Rechten van de Mens, democratische vrijheden, gelijkheid der seksen) andere godsdiensten en culturen, de vrijzinnigheid **aan te leren**. Dit zou niet alleen in onze contreien moeten verplicht gesteld worden, maar ook internationaal afgedwongen worden in de **moslimherkomstlanden**. De internationale verdragen en de wereldhandel zijn hierbij doeltreffende overtuigingsmiddelen, ook in landen als Libië, Syrië, Iran, Saoedi-Arabië, edm.

Het lijdt niet de minste twijfel dat het besef van een **opvoedkundig offensief** tegen het moslimfundamentalisme in Europa en elders zal doordringen. Op dat ogenblik zullen ook wij, joden, zij het als *neveneffect*, op het vlak van de opvoeding in de pas moeten lopen. De Staat Israël is ons het voorbeeld aan het aanreiken van een **chareidi-opvoeding, conform de internationale verdragen in zake Rechten van de Mens en Rechten van het Kind**.

⁷ Zie: H. Rosenberg, Fundamentalisme: de opvoedkundige *War on Terror* (2002), in *Antenne*, 2002 - 20ste jaargang, nr. 4. Ook: Interview in *Gazet van Antwerpen* 17 september 2002.

Colofon

Echt Antwaerps FORUM wordt uitgegeven door de v.z.w. **GOEDKOSJER – Joodse Verbruikersvereniging**, Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Verantwoordelijke uitgever: H. Rosenberg, Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Medewerkers, schrijvers, tekenaars, fotografen worden niet betaald en zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen. *Echt Antwaerps FORUM* verschijnt vrijdag.

Redactie & Administratie: v.z.w. GOEDKOSJER – Joodse Verbruikersvereniging, Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Tel.: 03 218 81 43 – Fax: 03 230 55 02. Webstek: www.goedkosjer.org. E-post: forum@goedkosjer.org

Lid van de Unie van de Uitgevers van de
Periodieke Pers

**Rabbi Jeremy Rosen's
Weekly Thoughts**

www.yakar.org
www.yakar.org.uk

Rosh Hashana 2003

For too many Jews Rosh Hashanna is not a great experience. If they turn up at synagogue altogether they are there on sufferance (because someone in the family insists) or out of guilt (if most of the year they have nothing to do with the Jewish community at least a token appearance is a sop to the conscience). Either way the services they encounter very rarely help bring them back to their roots.

There are various reasons. Inevitably, if you don't understand the language, the poetry, the sounds and the conventions then it's like Ozzy Osbourne going to the Opera!

Then the language and attitudes of religious authorities too often say nothing to the modern mind. There is no point in castigating those who do come, for the absence of others. There is no point in preaching to intelligent, thinking modern minds ideas that manifestly contradict their experience of the world they live in. I am not talking about mysticism or matters of faith because although they are not subject to scientific analysis neither do they actually contradict scientific evidence. However arguing in support of a fundamentalist worldview for example certainly does. I know that scientific theories are also given to error but they are at least open to question.

Thirdly, many young and not so young Jews have no interest in religion whatsoever. Most have had no Jewish education beyond the childish and no positive

experience beyond parental foibles and occasional encounters with an alien tradition. Some have been to Jewish schools and turned off badly by the poor quality of a lot of Jewish studies teaching and antediluvian attitudes. Some were educated in Israel in a society that is ideologically opposed to religion, made worse by the inept behaviour of many State rabbis and religious politicians.

Fourthly the version of Judaism that has dominated in Western Europe for the past two hundred years has been a dry, pseudo rationalist imitation of many Christian attitudes. For example the idea of getting married in a Synagogue is so alien to tradition where under the sky is preferred, that for a while, most religious authorities actually rejected the practice on the grounds that it was Christian. The exclusion of mysticism and ecstasy (no I'm not talking about the pill) has left a dry formalistic uninspiring experience that is incapable of enthusing or inspiring. And that is why pseudo mystical alternatives often attract lost souls.

So if things are so terrible how come, if one takes an overall view because some areas have declined while others have mushroomed) our synagogues have never been fuller, our religious life has never been richer and our community has never been better informed or educated in Jewish learning? I guess it proves that our religion is greater than the sum of its parts and somehow or other the voice of spirituality can be heard above the noise of the chatter that most of us will hear this Rosh Hashanah in shul.

Yet of course the saddest of all is the fact that the vast majority of the Jewish people are if not lost, at least alienated from their tradition. Does it matter? I believe it does. Objectively having a period of ten days a year in which we judge ourselves and

compile an honest account of our past year's performance, is a very healthy human exercise. I agree that many committed Jews don't really do it but go through the form. Yet as an important contribution to the mental and moral health of society this seems to me to be an invaluable process.

The anthropologist Mary Douglas points out how so much of ancient custom is built on the idea of displacement, of bodily fluids, animals, and humans out of context. 'In context' means 'balance' between God and Human society. Dirt is only dirt when it leaves the cabbage patch and gets in your eye! Sex in one context is good but when it interferes with other relationships is not.

Rosh Hashanah is designed to restore balance between the mundane and the spiritual. The 'clear' sound of the Shofar contrasts with the chatter of witch doctors' rattles, the hubbub of the crowd, the pressures of normal society. Rosh Hashanah only works on a therapeutic level as opposed to a social level, if it works on the individual to achieve however small, a degree of improvement.

I remember, as a neophyte rabbi, scandalizing my first community when I told them that it was better to go for a peaceful walk and meditation in the nearby park than to sit bored or nattering in the synagogue. A healthy community needs healthy members. In the end it is the essential human relationship with life and its forces that transcends the social function of the synagogue, important as it might be in its own way. As the Talmud says, 'God wants your heart' much more than 'bums on seats'. Thank God for God!

Have a sweet New Year.

Halocho uitgelegd

משפט עברי

Prof. Dr. H. Rosenberg

Nowadays in our democratic states

From the preceding we can deduce that "the law of the Kingdom is the law" is absolutely applicable to the laws in democratic states, because all the criteria seem to be fulfilled: the laws are voted by representatives elected by all the citizens, these members of parliament vote the tax laws in which a fixed rate is included without distinctions as to race or religion, the tax collection is not farmed out to private persons and in fact, no tax collectors exist, as every citizen has the duty to make a declaration and to pay taxes to the central government, and when the taxable citizen evades this he directly damages the Treasury and not an intermediary private tax collector.

In addition, the tax profits are used completely for the common benefit under the control of the representatives, and Jewish as well as non-Jewish citizens share the public spending (education, health care, social security, children's welfare, pension fund, religious facilities, etc.)

This means that those who evade taxes no longer affect (as was the case in Ancient Times) the portion of the King, but directly damage their fellow-citizens, among them their fellow-believers, and this is considered to be theft.

Tax profits used for social provisions even have preferential status, because these taxes can be paid with money from the Tsedakka (charity), and even with money from Masser (the obligatory payment of one tenth of his income to charity), as Eliezer Waldenberg states in Responsa Tsits Eliezer (vol. IX, n° 1, § 5) [in contradiction to Jossef Caro in Responsa Avkat Rochel (n° 3 in fine) and Ezriel Dienna in his Responsa (n° 99)]; he bases his opinion on Shabtai Ha-Kohen by SHACH (Yoreh Deah, n° 249, 3), who cites Salomon Luria-Ashkenazi (MAHARSHAL) who in their turn wrote in the name of Menachem From Mezbach, who agreed to use Maaser for every charitable purpose. See also Moses Sofer in Responsa Chatam Sofer (Yoreh De'ah, n° 231), Avraham S.B. Sofer in Responsa Ketav Sofer (Yoreh De'ah, n° 112), Simcha Bunem Sofer in Responsa Shevat Sofer (n° 84, s.v. oe-bechopsi), David Yehudah Silberstein in Responsa Shvilei

David (Yoreh De'ah, n° 149, litt. 2 and 3), Moses Grunwald in Responsa Arugat Ha-Bosem (Yoreh De'ah, n° 220, s.v. vehinei), Naftali Berlin in Responsa Meshiv Davar (vol. II, n° 48), Josef Isaac Schneerson in his Letters (vol. X, n° 3722, p. 410), Mordechai Brisk in his Responsa Maharam Brisk (vol. I, n° 70), who speaks explicitly of paying taxes by means of Maaser-money). See further for the same way of thinking: Josef Chaim from Bagdad in Responsa Rav Pe'alim (vol. I, n° 45), Shragai Zvi Tennenbaum in Responsa Neta Sorek (Yoreh De'ah, n° 94), Eliezer Deutsch in Responsa Pri Ha-Sade (vol. II, n° 55 and 161, litt.), Mordechai Leib Winkler in Responsa Zichron Yehudah (vol. II, n° 78, 79 and 192), Rafael Salomon Lanyado in Responsa Beit Dino Shel Shlomo (Yoreh De'ah, n° 1), who elaborates and bases his identical opinion on Responsa Amar Samuel (Yoreh De'ah, n° 4) and at the same time finds an explanation for the contradictory point of view by Ezriel Dienna (cited above). Identical opinions can be found by Ovadia Hadaia in Responsa Jaskiel Avdi (vol. I, Yoreh De'ah, n° 13, 2-3-4), by Isaac Jacob Weiss in Responsa Minchas Yitschok (vol. V, n° 34), by Ovadia Jossef in Responsa Yechaveh Daat (vol. I, n° 81; vol. III, n° 76), Nathan Gestetner in Responsa Lehorot Natan (vol. IV, n° 82), by Menashe Klein in Responsa Mishne Haloche (vol. VI, n° 196 and 200), by Jacob Chaim Sofer in Kaf Ha-Chaim (vol. VIII, n° 694, litt. 14), by Isaac Liebes in Responsa Beit Avi (vol. I, n° 99).

Contradictory opinions can be found by Meir from Rothenburg in his Responsa, cited in Yad Ha-Geniza – Ginzei Jerushalaim (n° 7) and by Moses Feinstein in Responsa Igrot Moische (Yoreh De'ah, n° 143).

Next week: Nowadays in our democratic states (cont'd)

(From: H. Rosenberg, Introduction to Jewish Law)

Medische rubriek

Dr. Henri Jakobowicz, arts

Lancering van Crestor kost 1 miljard dollar

Trouwe lezers van deze rubriek kennen ondertussen de statines, krachtige cholesteroldalers met een gunstig effect op hart- en vaatstelsel, zonder noemenswaardige bijwerkingen meestal. In België zijn Zocor (met kopieën), Pravastine (met kopie), Lipitor en Lescol beschikbaar. De betrokken firma's spannen zich danig in om een groot deel van de markt in te lijven, indien goed aan de man gebracht zijn hun duur product immers een goudmijn. 17 miljard dollar bracht de verkoop van statines wereldwijd op in 2002. Het zakencijfer van Lipitor (firma Pfizer) bedroeg in 2002 liefst 8 miljard dollar!

Crestor, een nieuw statine, komt na goedkeuring van de Food and Drug Administration binnenkort op de markt. De producerende firma, AstraZeneca, die 6000 medische vertegenwoordigers telt, wil voor de lancering 1 miljard dollar investeren. Een troef is de prijs van Crestor die 13 % lager zal liggen dan Lipitor. Een prospectief onderzoek leert dat de verkoop van Crestor meer dan 3 miljard dollar kan opbrengen in 2007. Astra Zeneca schat dat 36 miljoen Amerikanen in aanmerking komen voor een behandeling van cholesterol. De geneeskunde in economische cijfers uitgedrukt, niets nieuws, maar de gigantische bedragen doen even duizelen. Een dure pil hiervoor?

Zmanim

ROSH HASHONO

Hadlokas Hanerois: 19u41
 Plag Hamincho: 18u18
 Maariv Leil Sheni: 20u20
 Rabbeinu Tam: 20u43
 Motsei Jom Tov: 20u17
 Rabbeinu Tam: 20u40

Hatzole: 03 289.00.00
 Shmira: 03 218.91.00

Albertstraat, 44 גמ"ח תרופות

Curiosum

גדולי הרבנים האשכנזים פסקו: אסור לשמוע רדיו

שלישית ביום המלכה ולאחר שהתעלה
המלכה להקדיש את העולמות הפראסיים
החדשים.
הרבנים חוששים כי אנשים שלא יודעים
לחונקת הדיו החדשה יניחו גם להרבים
החילוניים ויחשפו לתועבה ובגידת השם
שיום הרבנים האשכנזים, כי השליש של
שיום על הרדיו תוליד את כחם לציבור
החדש.

עם זאת, טרם כמנו הרדיו אפיו את
כול, כי טרם בלגיון שהתעלה אפיו יכול
לעמוד בזה, ולפחות שקטות הרבנים מרב
זה, כי זהו שיי אפיו זהה לאפיו אפיו.
■ הוועדים הגמ"ח
הקביעה החדשה של הרבנים האשכנזים
באה לאור שנוהגת שיום השם כמנהגים
הקלאיים - וקבלה - רשת שידור

קט"ו, אלו טראים להחיד את הכל מכל
שיר זה.
על הקדמת המוסים גדולי הרבנים
האשכנזים בישראל, הם פסקו הרדיו
האשכנזי, והרב יוסף שלום אלישיב
האשכנזי מנה, והרב יעקב אלטר, רשומת
הרבנים זהו מנהג היום את "עמוד החדש"
את של הציבור החדש והאשכנזי - הרדיו
גם מדינת.

מאת שלמה צונה
הרובם ביום הרדיו הישנים החדש
יום האשכנזים פסקו השבוע כי אסור
להקדיש יומי לרדיו ובי אסור אף להקדיש
יום מבישור.
"מכשיר הרדיו מלא ברבים אסורים
חמורים חממה ליעלה, באמר בהחלט
שהשנה אפילו ברבים החדשים ביום

Rabbiniaal verbod op radio's

Those were the days: over toen en nu

De gedaanteverwisseling van een *Shtetl*, doorheen de bril van de socioloog
door H. Rosenberg, socioloog (© 1991)

[vervolgverhaal]

Identiek Islamitisch fundamentalisme. Is het wel zo dat de Moslims ons als het ware napaen, wanneer ook zij hun namen islamiseren, weer hun originele klederdracht aantrekken en aan hun dames opdringen, de Ramadan scrupuleus in eer houden en de Shi'a en de Sunna weer letterlijk en authentiek gaan interpreteren en toepassen en op de koop toe hun niet-vrome geloofsgenoten met geweld (ja zelfs wapengeweld) tot de echte onvervalste eredienst willen dwingen, onder het motto dat elke moslim verantwoordelijk is voor zijn broers.

Ook zij hanteren heden ten dage het wapen van analfabetisme op meesterlijke wijze, daar waar het ook geen geheim is dat ook hun oudere Wijzen bedreven waren in al de wetenschappen (en trouwens oneindig meer dan de Christenen tolerant waren jegens Joden).

In Algerije werd bijvoorbeeld recentelijk de Franse taal o.i.v. de fundamentalisten verbannen. Hun geestelijke leiders preken onder het mom van antiwesterse gerichtheid het analfabetisme, het fatalisme, het obscurantisme en de absolute gehoorzaamheid aan de religieuze autoriteit. In een *Fatwah* (religieus edict) uitgevaardigd door Sheikh Ahmed HAMANI werd bijvoorbeeld de doodstraf uitgesproken tegen elke Algerijn die door naturalisatie Frans was geworden..., om niet eens te spreken van het doodsvonnis-bijverstek over Salman RUSHDIE.

Televisie: een onreinheid. Ook hun Wijzen trekken van leer tegen de televisie, de antennes en de parabolische antennes. De analogie der argumenten, ja zelfs van de retoriek, die door Rabbijnen en Imams gebezigd worden, is *-mutatis mutandis* of *lehavdil-* frappant.

Ziehier de tekst van een *Fatwah* (een *Responsum* door een islamitische Rechtsgeleerde):

"Indien er meningsverschillen bestaan tussen de Ulemas m.b.t. de parabolische antennes, staat het niettemin vast dat dit verdacht en twijfelachtig fenomeen een voorwerp van dwaling uitmaakt. Zich ervan te weerhouden -gelet op de nefaste gevolgen ervan- dat moeten de gelovigen doen. Op dit punt (van antennes) heb ik nooit iets gelezen of gezien. Ik heb mij moeten laten informeren. Ik meen te hebben begrepen dat het hier gaat om een instrument aanpasbaar aan televisietoestellen, waarmee men programma's uitgezonden in het buitenland kan ontvangen. Deze uitzendingen houden geen rekeningen met alle barrières opgetrokken door de Shaariah,, de moraal, de zeden de fatsoenlijkheid. Zo worden verachtelijke erotische scènes uitgezonden, waardoor zowel mannelijke als vrouwelijke driften en grillen worden aangewakkerd. Wie nog niet door de vesting van het huwelijk beschermd is, dreigt te worden gepropulseerd in bestialiteit en terecht te komen in een bodemloze afgrond. Uitzendingen van verval en vernietiging. Het verbruik van dit gif is een zonde (...).

De aansprakelijkheid hiervoor rust ook bij de overheid, die instaat voor de verdediging van onze religie, onze zeden en onze veiligheid. Het past de invoer van deze toestellen te bevriezen (...)"

[Sheikh Ahmed HAMANI, in El-Châah, in L'évènement du Jeudi, 22-28 november 1990].

Shtetl-nieuws

Polemiek in De Standaard gaat door

Wat Israëliërs niet begrijpen !

Er wordt systematisch opgeroepen de geschiedenis geen geweld aan te doen. Volledigheidshalve daarom nog even Deir Yassin vermelden. Een van de belangrijkste aanleidingen van het vertrek der Palestijnen uit hun thuisland, en eveneens de hoofdreden dat de Arabische staten zich massaal tegen Israël gekeerd hebben (waarbij ik niet wil beweren dat ze voorheen stonden te applaudiseren) was de massamoord in Deir Yassin op 9 april 1948. . Inderdaad, Israëlische milities -onder leiding van Begin - hebben daar een volledig dorp uitgemoord, inclusief vrouwen, kinderen en zuigelingen. Een dorp dat nota bene een vredespact met de Israëli's gesloten had... . Zo zie je maar hoe rekbaar het begrip terrorist is. Trouwens verschillende andere massamoorden volgden o.a. het dorp Al-Dawayima bij Hebron. Ongeveer heel Israël maakt zich trouwens schuldig aan negationisme over deze gebeurtenissen, alhoewel wie zoekt, vindt ook Israëlische websites die dit thema niet ontwijken.

Hugo Willems

Van Deir-Yassin tot Jenin....

Het blijkt nogmaals dat leugens net zolang de wereld kunnen ingestuurd worden, totdat ze zelfs in de geschiedenisboeken van sommigen verschijnen. Deir Yassin is zo'n fabeltje. Binnen enkele jaren zal waarschijnlijk ook Jenin als zoveelste Israëlisch bloedbad bestempeld worden. Het is nu nog vers in ons geheugen: Eerst was er een slachtpartij, waarbij liefst 3000 Palestijnen werden afgemaakt. Dan werd het systematisch afgezwakt tot uiteindelijk....54 slachtoffers overbleven,

waarvan 24 Israëli's. Het ging met de Arabische propagandatrein helemaal mis, toen op het nieuws weer eens een Palestijnse dode "Live" ten grave werd gedragen door een uitzinnige, naar wraak schreeuwende menigte. Ze gingen zo heftig tekeer, dat de "dode" van zijn bed viel...opstond...en snel wegrende. Of misschien herinnert U nog de schrijnende beelden van het kleine Palestijnse jongetje, dat met zijn vader achter een ton probeerde te schuilen, totdat hij meedogenloos door Israëlische soldaten werd neergeknald. Goed nieuws: de jongen is "alive en kicking" , woont in Khan Yunis, naam en adres bekend, terwijl zijn vader helemaal zijn vader niet is...Ook hier is de waarheid uiteindelijk aan het licht gekomen. De scène was ongeveer 10 keer overgedaan door een Palestijns journalist (met medewerking van het Franse Antenne 2 !...)en na de uiteindelijke versie werd er door de aanwezige Palestijnse toeschouwers luid geapplaudiseerd... En over het door U aangehaalde Hebron misschien nog even dit: In Hebron werden in 1923 tientallen Joden vermoord door Arabieren , en niet omgekeerd. Had dat misschien ook iets met de Israëlische "agressie" te maken ? Israël bestond toen nog niet. Evenmin toen de grote Moefti van Jeruzalem zijn vriend Adolf Hitler ging bezoeken, om hem te vragen de nazikamp-methodes te leren, zodat hij het in Palestina met "zijn" Joden ook kon doen... Dhr. Willems is blijkbaar nog niet gewend aan de Arabische retoriek en propaganda...Nochtans heeft hij er onlangs flinke staaltjes van gekregen met de Arabische oorlogspropaganda in Irak... **Max Schick**

Dayan J.M. Kohen offert zich op voor de Terlistsynagoge

Naar aanleiding van een predikatie vroeg **Dayan J.M. Kohen** van *Shomrei Hadass* zich af waarom het toch zo bergaf ging met het gebedshuis aan de Terliststraat. Hij vond het vooral pijnlijk dat er geen verjonging plaatsvindt, omdat de jeugd elders gaat bidden.

De Dayan wist nochtans waarom de jeugd het gebedshuis de rug had toegekeerd: omdat sommigen onder hen hadden getracht de קריאת התורה (het voorlezen uit de Thora) te doen in de **Sefardische uitspraak**, maar dat de Dayan dit resoluut had geweigerd. Daarop verlieten deze jongeren de synagoge om elders te gaan bidden.

Welnu, de Dayan is tot inkeer gekomen: hij gaat er nu mee akkoord dat zij zouden terugkeren en dat zij zouden voorgaan in de gebeden met de Sefardische uitspraak, die zij op school hebben aangeleerd.

Hij is zelfs bereid om alsdan, dit is mochten deze jongeren op zijn aanbod ingaan, ... **zelf de synagoge te verlaten**, omdat hij dit niet kan dulden...

Hij vond het spijtig dat de prijs die betaald moet worden om de synagoge van de vergrijzing te redden (met name de mogelijkheid van de Sefardische uitspraak), onvermijdelijk moet leiden tot zijn ontslag uit de synagoge waar hij reeds 26 jaar *davent* (= bidt) en de dienst uitmaakt.

De Dayan verwees er nog terloops op dat hij *sowieso* niet te veel eer mocht oogsten in dit gebedshuis, een verwijzing naar het jaar waarop met zijn goedkeuring het gebed אתה הראת per opbod werd verkocht, maar hij het niet kon verkroppen dat de koper de traditie niet in ere hield om de Dayan ermee te bedenken....

Ook joden komen op tegen steniging van Nigeriaanse

Geachte,

Mogen wij onze lezers suggereren deze petitie van Amnesty International te tekenen?

De **steniging van Amina Lawal** is bevestigd! Gelieve deze boodschap door te sturen: Er werden te weinig handtekeningen TEGEN haar steniging bijeengekregen. De "Supreme Court" van Nigeria heeft enkel maar de steniging verdaagd met twee

maanden opdat ze afscheid zou kunnen nemen van haar baby. Na deze termijn, zal ze tot aan haar nek begraven worden en nadien gestenigd. BEHALVE, indien een hele hoop handtekeningen de Nigeriaanse regering van mening zou kunnen doen veranderen.

Amnesty International vraagt om enkel een petitie te ondertekenen op hun website.

Dankzij een campagne van handtekeningen werd een andere vrouw een tijdje geleden gered. Haar naam: Safiya. Gelieve dus het nodige te doen op <http://www.amnesty.org.au/e-card/petition.asp> Denk niet dat jouw handtekening niet uitmaakt!

Stuur deze boodschap door!

Cafe Griffy's serveert geen joden

Twee weken geleden had een **anti-joods incident** plaats in **Cafe Griffy's** (de Keyserlei 19), waarbij een **Marokkaanse ober** op ostentatieve wijze twee joodse dames (namen bekend aan de redactie) weigerde te bedienen. Na klacht bij de zaakvoerder, beloofde deze laatste dat hij zich van zijn anti-joodse ober zou ontdoen. Dit is niet gebeurd, zodat joodse stadsgenoten deze drankgelegenheid best mijnden. De zaak zal het dan moeten stellen met de supporters van haar ober, die n.a.v. de eerstkomende **betoging van het A.E.L.**, wel eens bij haar over de vloer zouden kunnen komen.

I. Bronner vs. L. Perlman

N.a.v. de verkiezingsavond in de Shimon Erblich Zaal op donderdag 18 september 2003, ontstond er een harde woordenwissel tussen **I. Bronner** die de *Kehille* verwijten naar het hoofd slingerde, en **L. Perlman**, de Souslov of 'ideoloog' van het *Gerrer* kwartet, dat *de facto* aan het hoofd van de *Kehille* staat.

Leibel Perlman zou hierop gereageerd hebben, met het betoog dat de *Rosh Jeshiva* van I. Bronner (jouw *Rosh*

Jeshiva) amper *Shemiras Shabbos Kehilchosso* kent en dus onfit is voor het Antwerpse Opperrabbinat is.

Terecht vond I. Bronner deze zware belediging van de כבוד התורה van Rav J. Treger van dermate magnitude, dat hij in een brief aan de *Kehille* excuses eiste van L. Perlman in aanwezigheid van het Rabbinat. Anders zou I. Bronner ontslag nemen uit de *Kehille*.

Bij het ter perse gaan kon *Forum* nog net bevestiging ontvangen van het Rabbinat dat de excuses weldegelijk werden aangeboden in aanwezigheid van het Rabbinat en Voorzitter S.Z. Lehrer.

De koehandel gaat door met familie Finkelstein

De koehandel over de exorbitante ‘gift’ die de nabestaanden van wijlen B. Finkelstein moeten doen vooraleer het grafsteen op het graf van hun vader mag geplaatst worden, gaat onverminderd door.

Noodgedwongen is de familie op de **chantage** ingegaan, maar wenst een deel van de buit voor te behouden aan de Jesode Hatorah School. Men zal zich herinneren dat in het verleden een **geschreven bindende afspraak** bestond dat de school van *Machsike Hadass* automatisch recht gaf in de ‘opbrengst’ van de *Chevrah Kadisha* (= grafdelvers). Vijftig percent van hetgeen van de nabestaande kon worden afgetrokkend, ging naar de Jesode Hatorah School en de rest naar de *Kehille*. De *Kehille* heeft deze overeenkomst eenzijdig opgezegd en de school overweegt vooralsnog haar rechten te doen gelden.

Het is dus straf vast te stellen dat de *Kehille* niet eens bereid is in te gaan op het aanbod van de familie Finkelstein, die conform de afspraken tussen *Kehille* en school is.

Apartheid in klassen Jesode Hatorah

De concurrentie vanwege het meer ‘authentieke’ *Beis Chinuch* (= de échte *Beis Jacov* van Sarah Schenierer), doet zich verder voelen op de Jesode Hatorah – Beth Jacob Scholen.

Een van de leerkrachten (**Mora Feldman-Zwiebel**, om ze niet te noemen) dreigde haar kleinkinderen naar de concurrerende school te sturen, indien er geen verorthodoxering plaatsvond in de school.

Hierop kwam quasi-Directrice **Dacha Gross** (al dan niet met de steun van Directeur S. Matzner) met het voorstel om de klassen op te splitsen in meer of minder orthodoxe. Jarenlang ontubbelde klassen werden aan een nieuwe opsplitsing onderworpen, nu op criteria van religiositeit.

In de vromere klassen gelden ook additionele תקנות (= verordeningen), zoals geen **Barbiepoppen** in huis houden, om te vermijden dat de broertjes thuis ooit een lichtgeklede Barbie zouden tegenkomen.

Om de trend van de concurrentie te evenaren, zou men ook (gedeeltelijk) teruggaan naar lessen in het ... **Jiddisch voor meisjes**....

P. Kornfeld kaapt *Hatzole*

In Shabbat BeShabbato (Ki Sovo) zal men met veel aandacht hebben gelezen dat Vlaams Minister van Binnenlandse Zaken **Paul Van Grembergen**, op uitnodiging van de *Machsike Hadass* een bezoek bracht aan de synagoge en van daaruit vertrok naar de Tachkemoni School.

In feite was het bezoek primair bedoeld voor, en op uitnodiging van, de Tachkemoni School en bezocht de Minister de *Kehille* slechts *by the way*. Maar goed, dergelijke vrijheden zijn wij van verantwoordelijke uitgever Pinkas Kornfeld gewoon.

Bij *Hatzole* is de zaak echter in het verkeerde keelgat geschoten. Deze organisatie die zich absoluut **neutraal** opstelt, verzocht P.

Kornfeld om officieel aanwezig te mogen zijn bij het bezoek van de Vlaamse Minister aan de synagoge, wat door P. Kornfeld werd geweigerd. Via andere kanalen slaagde *Hatzole* erin om in de Tachkemoni School onder de officieel genodigden te zijn.

Dit belette P. Kornfeld echter niet om, in zijn speech aan de Minister, *Hatzole* te vermelden als een van de organisaties van ... *Machsike Hadass*. Men zal zich herinneren dat P. Kornfeld zich dit ook veroorlooft met **Tikvatenoe**, dat vermeld staat in de kalender van de *Kehille* onder haar instellingen...

Van onnauwkeurigheden en onwaarheden of halve waarheden, zit Pinkas Kornfeld niet verlegen...

FILMRUBRIEK

Dr. Henri Jakubowicz

WOODY ALLEN NIET IN BESTVORM

In de Verenigde Staten is de ster van Woody Allen al lang tanende, de Europese fans daarentegen kijken jaarlijks uit naar zijn nieuwste film. Deze werd onlangs als opener voorgesteld op het festival van Venetië en kort nadien ook vertoond op het festival van Deauville. Maar "Anything Else" zal ook voor zijn vurigste aanhangers een ontgoocheling zijn.

Het verhaal heeft weinig om het lijf: David Dobel, een New Yorkse intellectueel (Woody Allen), vol achterdocht over alles en nog wat, geeft zijn wijsheden mee aan een verliefde jongeman (Jason Biggs, bekend geworden met de "American Pie" films), die zelf met

שליט"א Opperrabijn E. Sternbuch Van Antwerpen

בפתח בית הכנסת קיבל את פניו הרב שטערנבוך שליט"א שהוא גם Opperrabijn של אנטווערפן, וחברי הנהלת הקהילה. השר קיבל סקירה מקיפה על המנהגים היהודים, ההיסטוריה של הקהילה ובית הכנסת שהוא הבית הכנסת הכי גדול בבלגיה.

(Shabbat BeShabbato, Ki Sovo)

Coup de théâtre: Rabbijn A.D. Dunner zou toch voor de eer bedanken?

Bij het ter perse gaan, verneemt *Forum* dat Rabbijn A.D. Dunner niet bereid zou zijn het ambt in Antwerpen op te nemen. Wordt zeker vervolgd en een **nieuwe kaakslag** aan de *Kehille* is dus niet uitgesloten....

existentiële problemen worstelt, in de hand gewerkt door zijn grillige lief, bijwijlen een echte psvrouw (de uitstekende Christina Ricci). Dobel waant zich omringd van vijanden, en hamert op de noodzaak van de aanschaffing van wapens ter zelfverdediging, ook om een samenzwering tegen joden en Israël het hoofd te bieden.

De prent moet het vooral hebben van de overvloedig aanwezige dialogen, maar deze komen al te zelden lachwekkend over om van een geslaagde komedie te spreken. Hier en daar zijn wel komische "one liners" te rapen, het merknaam van Woody Allen, maar deze passen beter in een citatenboek dan in de structuur van het verhaal. Men heeft bijwijlen de storende indruk dat Allen een nietszeggend scenario opbouwde rond enkele moppen en humoristische zinnen die hij in petto had en wilde overdragen. Te weinig om een geslaagde productie af te leveren. Critici stellen zich de vraag of Allen er goed aan doet het ritme van een film per jaar aan te houden, nu de kwaliteit

al enige tijd een dalende curve vertoont (zijn laatste gesmaakte prent was “Bullets over Broadway”, maar ook ver onder het niveau van een “Manhattan” of “Annie Hall”).

Veelbetekenend is de affiche van de film in de VS: Woody Allens naam komt in kleine letters voor – hij is er immers geen publiektrekker meer -, de publiciteit spitst zich toe op de twee jonge acteurs, Christina Ricci en Jason Biggs, ginder graag geziene figuren op het witte scherm. Maar of dat zal volstaan om zalen vol te krijgen... .